

Olaf's Farm

At another time Harald asked:

“What is your country, Olaf? Have you always been a thrall?”

The thrall's eyes flashed.

“When you are a man,” he said, “and go a-viking to Denmark, ask men whether they ever heard of Olaf the Crafty. There, far off, is my country, across the water. My father was Gudbrand the Big. Two hundred warriors feasted in his hall and followed him to battle. Ten sons sat at meat with him, and I was the youngest. One day he said:

“‘You are all grown to be men. There is not elbow-room here for so many chiefs. The eldest of you shall have my farm when I die. The rest of you, off a-viking!’

“He had three ships. These he gave to three of my brothers. But I stayed that spring and built me a boat. I made her for only twenty oars because I thought few men would follow me; for I was young, fifteen years old. I made her in the likeness of a dragon. At the prow I carved the head with open mouth and forked tongue thrust out. I painted the eyes red for anger.

“‘There, stand so!’ I said, ‘and glare and hiss at my foes.’

“In the stern I curved the tail up almost as high as the head. There I put the pilot's seat and a strong tiller for the rudder. On the breast and sides I carved the dragon's scales. Then I painted it all black and on the tip of every scale I put gold. I called her ‘Waverunner.’ There she sat on the rollers, as fair a ship as I ever saw.

“The night that it was finished I went to my father's feast. After the meats were eaten and the mead-horns came round, I stood up from my bench and raised my drinking-horn¹ high and spoke with a great voice:

“‘This is my vow: I will sail to Norway and I will harry the coast and fill my boat with riches. Then I will get me a farm and will winter in that land. Now who will follow me?’

Olafův statek

Jindy se Harald zeptal:

„Jaká je tvá země, Olafe? Byl jsi vždycky otrok?“

V otrokových očích se zablesklo.

„Až budeš mužem,“ řekl, „a pojeděš plenit do Dánska, zeptej se mužů, zda někdy slyšeli o Olafovi Prohnaném. Tam, daleko za mořem, je moje země. Můj otec byl Gudbrand Velký. Dvě stě bojovníků hodovalo v jeho síni a následovalo ho do bitvy. Deset synů s ním sedělo u jídla a já jsem byl nejmladší. Jednoho dne řekl:

„Všichni jste dospělí, abyste se stali muži. Pro tolik náčelníků tu není dost místa. Až zemřu, nejstarší z vás dostane můj statek. Vy ostatní vyplujte na lup!“

„Měl tři lodě. Ty dal třem mým bratrům. Ale já jsem toho jara zůstal a postavil jsem si loď. Udělal jsem ji jen pro dvacet vesel, protože jsem si myslel, že mě bude následovat jen pár mužů. Byl jsem totiž mladý, patnáctiletý. Udělal jsem loď v podobě draka. Na přídi jsem vyřezal hlavu s otevřenou tlamou a vyplazeným rozeklaným jazykem. Rudě jsem namaloval rozhněvané oči.

„A tady stůj!“ řekl jsem, „a hrozivě pohlížej a syč na nepřátele.“

„Na zádi jsem vyřezal vztyčený ocas. Dosahoval skoro stejné výšky jako hlava. Tam jsem umístil sedadlo pro lodivoda a kormidlovou páku. Na hrud' a strany jsem drakovi vyřezal šupiny. Pak jsem to celé nabarvil na černo a špičku každé šupiny jsem pozlatil. Nazval jsem ji ‚Vlnolet‘. Spočívala na kládách, nejkrásnější loď, kterou jsem kdy viděl.

„Toho večera, kdy byla dokončena, jsem šel k otci na slavnost. Když jsme se najedli a dokola šly rohy medoviny, vstal jsem ze své lavice, vysoko pozdvihl svůj roh a prohlásil silným hlasem:

„Toto je můj slib: Popluji do Norska, vyplním pobřeží a naplním svou loď bohatstvím. Pak získám statek a v té zemi přežiju. Kdo půjdete se mnou?“

“‘He is but a boy,’ the men said. ‘He has opened his mouth wider than he can do.’

“But others jumped to their feet with their mead-horns in their hands. Thirty men, one after another, raised their horns and said:

“‘I will follow this lad, and I will not turn back so long as he and I live!’

“On the next morning we got into my dragon and started. I sat high in the pilot’s seat. As our boat flashed down the rollers into the water I made this song and sang it:

“‘The dragon runs.
Where will she steer?
Where swords will sing,
Where spears will bite,
Where I shall laugh.’

“So we harried the coast of Norway. We ate at many men’s tables uninvited. Many men we found overburdened with gold. Then I said:

“‘My dragon’s belly is never full,’ and on board went the gold.

“Oh! It is better to live on the sea and let other men raise your crops and cook your meals. A house smells of smoke, a ship smells of frolic. From a house you see a sooty roof, from a ship you see Valhalla.

“Up and down the water we went to get much wealth and much frolic. After a while my men said:

“‘What of the farm, Olaf?’

“‘Not yet,’ I answered. ‘Viking is better for summer. When the ice comes, and our dragon cannot play, then we will get our farm and sit down.’

“At last the winter came, and I said to my men:

“‘Now for the farm. I have my eye on one up the coast a way in King Halfdan’s country.’

„Je to jen chlapec,“ řekli muži. „Vzal si příliš velké sousto.“

„Ale jiní vyskočili na nohy se svými rohy s medovinou v rukou. Třicet mužů, jeden po druhém, zvedli své rohy a řekli:

„Budu následovat tohoto mladíka a nevrátím se dokud on a já budeme žít!“

„Příštího rána jsme nasedli na mého draka a vypluli. Seděl jsem vysoko v sedadle lodivoda. Když naše loď klouzala z klád do vody, vymyslel jsem tuto píseň a zazpíval ji:

„,Drak letí.
Kam má namířeno?
Tam, kde zapějí meče,
Tam, kde bodají kopí,
Tam se budu smát.“

„Tak jsme vyplnili pobřeží Norska. Jedli jsme u stolů mnoha mužů nepozváni. Našli jsme mnoho mužů přetížených zlatem. Tehdy jsem řekl:

„Břicho mého draka není nikdy plné,“ a zlato šlo na palubu.

„Ach! Je lepší žít na moři a nechat jiné starat se ti o úrodu a vařit ti jídla. Dům je cítit kouřem, loď voní zábavou. Z domu vidíš špinavou střechu, z lodi vidíš Valhalu.

„Nahoru a dolů po vodě jsme se plavili po moři pro získání mnohého bohatství a zábavy. Po čase mí muži řekli:

„A co statek, Olafe?“

„Ještě ne,“ odpověděl jsem. „V létě je lepší být Vikingem. Až bude mrznout a náš drak si nebude moct hrát, získám statek a posadíme se.“

„Nakonec zima přišla a já jsem svým mužům řekl:

„A teď na statek. Vyhlédl jsem si jeden na pobřeží směrem k zemi krále Halfdana.“

"So we set off for it. We landed late at night and pulled our boat up on shore and walked quietly to the house. It was rather a wealthy farm, for there were stables and a storehouse and a smithy at the sides of the house. There was but one door to the house. We went to it, and I struck it with my spear.

"Hello! Ho! Hello!" I shouted, and my men made a great din.

"At last someone from inside said:

"Who calls?"

"I call," I answered. "Open! Or you will think it is Thor who calls," and I struck my shield against the door so that it made a great clanging.

"The door opened only a little, but I pushed it wide and leaped into the room. It was so dark that I could see nothing but a few sparks on the hearth. I stood with my back to the wall; for I wanted no sword reaching out of the dark for me.

"Now start up the fire," I said.

"Come, come!" I called, when no one obeyed. "A fire! This is cold welcome for your guests."

"My men laughed.

"Yes, a stingy host! He acts as though he had not expected us."

"But now the farmer was blowing on the coals and putting on fresh wood. Soon it blazed up, and we could see about us. We were in a little feast hall,² with its fire down the middle of it. There were benches for twenty men along each side. The farmer crouched by the fire, afraid to move. On a bench in a far corner were a dozen people huddled together.

"Ho, thralls!" I called to them. "Bring in the table. We are hungry."

"Off they ran through a door at the back of the hall. My men came in and lay down by the fire and warmed themselves, but I set two of them as guards at the door.

"Well, friend farmer," laughed one, "why such a long face? Do you not think we shall be merry company?"

„Tak jsme tam vyrazili. Přistáli jsme pozdě v noci, vytáhli loď na břeh a šli tiše k domu. Byl to celkem bohatý statek, protože po stranách domu byly stáje a skladiště a kovárna. Dům měl jen jedny dveře. Šli jsme k nim a já jsem do nich vrazil kopí.

„Haló! Hej! Haló!“ křičel jsem a mí muži dělali velký rámus.

„Nakonec někdo zevnitř řekl:

„Kdo volá?“

„Já volám,“ odpověděl jsem. „Otevři! Nebo si budeš myslet, že to volá Thor,“ a mrštil jsem štítem proti dveřím, aby to udělalo velký rámus.

„Dveře se otevřely jen trochu, ale já jsem do nich strčil, otevřel je do široka a skočil do místnosti. Byla taková tma, že jsem viděl jen pár jisker v krbu. Stál jsem zády ke stěně, protože jsem nechtěl, aby mě ze tmy zasáhl meč.

„Teď zažehni oheň,“ řekl jsem.

„No tak, no tak!“ volal jsem, když nikdo neposlechl. „Oheň! To je studené přivítání hostů.“

„Mí muži se smáli.

„Ano, lakomý hostitel! Chová se, jako by nás nečekal.“

„Ale teď statkář foukl do uhlíků a přidal další dřevo. Brzy se vzňalo a my jsme se mohli rozhlédnout. Byli jsme v malé hodovní síni,² s ohněm dole uprostřed. Po každé straně byly lavice pro dvacet mužů. Sedlák se krčil u krbu, měl strach se pohnout. Na lavici ve vzdáleném rohu se k sobě choulil tucet lidí.

„Hej, otroci!“ zavolal jsem na ně. „Přineste sem stůl. Máme hlad.“

„Vyběhli ven ze dveří na konci síně. Mí muži vešli a položili se k ohni a ohřivali se, ale já jsem dva z nich postavil ke dveřím hlídat.

„Tak, příteli sedláku,“ smál se jeden, „proč jsi tak protáhl obličej? Myslíš, že nebudeme veselá společnost?“

“‘We came only to cheer you,’ said another. ‘What man wants to spend the winter with no guests?’

“‘Ah!’ another then cried out, sitting up. ‘Here comes something that will be a welcome guest to my stomach.’

“The thralls were bringing in a great pot of meat. They set up a crane over the fire and hung the pot upon it, and we sat and watched it boil while we joked. At last the supper began. The farmer sat gloomily on the bench and would not eat, and you cannot wonder; for he saw us putting potfuls of his good beef and basket-loads of bread into our big mouths. When the tables were taken out and the mead-horns came round, I stood up and raised my horn and said to the farmer:

“‘You would not eat with us. You cannot say no to half of my ale. I drink this to your health.’

“Then I drank half of the hornful and sent the rest across the fire to the farmer. He took it and smiled, saying:

“‘Since it is to my health, I will drink it. I thought that all this night’s work would be my death.’

“‘Oh, do not fear that!’ I laughed, ‘for a dead man sets no tables.’

“So we drank and all grew merrier. At last I stood up and said:

“‘I like this little taste of your hospitality, friend farmer. I have decided to accept more of it.’

“My men roared with laughter.

“‘Come,’ they cried, ‘thank him for that, farmer. Did you ever have such a lordly guest before?’

“I went on:

“‘Now there is no fun in having guests unless they keep you company and make you merry. So I will give out this law: that my men shall never leave you alone. Hakon there shall be your constant companion, friend farmer. He shall not leave you day or night, whether you are working or playing or sleeping. Leif and Grim shall be the same kind of friends to your two sons.’

„Jen jsme tě přišli rozveselit,“ řekl druhý. „Který muž chce strávit zimu bez hostů?“

„Ach!“ vykřikl jiný a zpozorněl. „Přichází něco, co bude vítaným hostem pro můj žaludek.“

„Otroci přinášeli velký kotel masa. Nad oheň postavili stojan a ten kotel na něj pověsili. Seděli jsme, dívali se, jak se vaří, a žertovali jsme. Konečně večeře začala. Sedlák smutně spočíval na lavici a nejedl. Nebylo divu. Viděl nás, jak naše velká ústa pořádají plné hrnce jeho dobrého hovězího a vrchovaté koše chleba. Když byly stoly vyneseny a dokola se podávaly rohy s medovinou, vstal jsem, zvedl svůj roh a řekl sedlákovi:

„Nejedl jsi s námi. Půlku mého piva ale nemůžeš odmítnout. Piju ho na tvé zdraví.“

„Pak jsem vyprázdnil půl rohu a zbytek poslal sedlákovi na druhé straně ohně. Vzal si ho, usmál se a řekl:

„Když je na mé zdraví, vypiju ho. Myslel jsem, že vše to, co se děje dnes v noci, bude má smrt.“

„Ó, toho se neboj!“ smál jsem se, „protože mrtvý muž nedává na stůl.“

„Tak jsme pili a všechno začalo být veselejší. Nakonec jsem vstal a řekl:

„Líbí se mi tenhle malý závdavek tvé pohostinnosti, příteli sedláku. Rozhodl jsem se jí přijmout víc.“

„Mí muži propukli v řehot.“

„Tak mu, sedláku, poděkuj,“ křičeli. „Cožpak jsi někdy měl tak vznešeného hosta?“

„Já jsem pokračoval:

„Není žádná zábava mít hosty, když ti nedělají společnost a neobveselují tě. Proto stanovím toto pravidlo: mí muži tě nikdy neponechají samotného. Tamhle Hákon bude tvůj neustálý společník, příteli sedláku. Neopustí tě ve dne ani v noci, ať budeš pracovat, hrát nebo spát. Leif a Grim budou stejní přátelé tvých dvou synů.“

“I named nine others and said:

““And these shall follow your thralls in the same way. Now, am I not careful to make your time go merrily?”

“So I set guards over every one in that house. Not once all that winter did they stir out of sight of some of us. So no tales got out to the neighbors. Besides, it was a lonely place, and by good luck no one came that way. Oh! That was fat and easy living.

“Well, after we had been there for a long time, Hakon came in to the feast one night and said:

““I heard a cuckoo to-day!”

““It is the call to go a-viking,” I said.

“All my men put their hands to their mouths and shouted. Their eyes danced. Big Thorleif stood up and stretched himself.

““I am stiff with long sitting,” he said. ‘I itch for a fight.’

“I turned to the farmer.

““This is our last feast with you,” I said.

““Well,” he laughed, ‘this has been the busiest winter I ever spent, and the merriest. May good luck go with you!’

““By the beard of Odin!” I cried; ‘you have taken our joke like a man.’

“My men pounded the table with their fists.

““By the hammer of Thor!” shouted Grim. ‘Here is no stingy coward. He is a man fit to carry my drinking-horn, the horn of a sea-rover and a sword-swinger. Here, friend, take it,’ and he thrust it into the farmer’s hand. ‘May you drink heart’s-ease from it for many years. And with it I leave you a name, Sif the Friendly. I shall hope to drink with you sometime in Valhalla.’

“Then all my men poured around that farmer and clapped him on the shoulder and piled things upon him, saying:

““Here is a ring for Sif the Friendly.’

““And here is a bracelet.’

““A sword would not be ashamed to hang at your side.’

„Jmenoval jsem dalších devět a řekl:

„A tito budou obdobně následovat tvé otroky. Řekni, nemám snad péči o to, abys trávil čas vesele?“

„Tak jsem hlídal v tom domě každého. Ani jednou po celou tu zimu se nikdo nedostal z dohledu někoho z nás. A ven k sousedům nepronikly žádné pověsti. Mimoto to bylo osamělé místo a naštěstí tudy nikdo nechodil. Ó! To byl tučný a pohodlný život.

„A když jsme tam byli dlouho, jednoho večera přišel Hákon na slavnost a řekl:

„Dnes jsem slyšel kukačku!“

„To nás volá do útoku,“ řekl jsem.

„Všichni moji muži dali ruce k ústům a křičeli. Jejich oči tančily. Velký Thorleif vstal a narovnal se.

„Jsem z toho dlouhého sezení ztuhlý,“ řekl. „Mám chuť bojovat.“

„Otočil jsem se k sedlákovi.

„Toto je naše poslední hostina s tebou,“ řekl jsem.

„Dobře,“ zasmál se, „to byla ta nejrušnější zima, kterou jsem kdy zažil, a nejveselejší. Přeju ti hodně štěstí!“

„U Odinova vousu!“ zvolal jsem. „Vzal jsi náš vtip jako muž.“

„Mí muži bušili do stolu pěstmi.

„U Thorova kladiva!“ vykřikl Grim. „To není žádný lakomý zbabělec. Je to muž hodný nést můj roh, roh mořského vlka vládnoucího mečem. Tady máš, příteli, vezmi si ho,“ a vrazil ho sedlákovi do ruky. „Ať z něj s lehkým srdcem piješ po mnohá léta. A zároveň ti dávám jméno, Sif Příklad. Doufám, že s tebou budu někdy pít ve Valhale.“

„Pak se všichni moji muži přihnali k sedlákovi, poklepávali mu na rameno a hromadili u něj věci se slovy:

„Tady je prsten pro Sifa Přítele.“

„A tady je náramek.“

„Meč se nebude stydět viset po tvém boku.“

“I took five great bracelets of gold from our treasure chest and gave them to him.

“The old man’s eyes opened wide at all these things, and at the same time he laughed.

““May Odin send me such guests every winter!’ he said.

“Early next morning we shook hands with our host and boarded the ‘Waverunner’ and sailed off.

““Where shall we go?’ my men asked.

““Let the gods decide,’ I said, and tossed up my spear.

“When it fell on the deck, it pointed up-shore, so I steered in that direction. That is the best way to decide, for the spear will always point somewhere, and one thing is as good as another. That time it pointed us into your father’s ships. They closed in battle with us and killed my men and sunk my ship and dragged me off a prisoner. They were three against one, or they might have tasted something more bitter at our hands. They took me before King Halfdan.

““Here,’ they said, ‘is a rascal who has been harrying our coasts. We sunk his ship and men, but him we brought to you.’

““A robber Viking?’ said the king, and scowled at me.

“I threw back my head and laughed.

““Yes. And with all your fingers it took you a year to catch me.’

“The king frowned more angrily.

““Saucy, too?’ he said. ‘Well, thieves must die. Take him out, Thorkel, and let him taste your sword.’

“Your mother, the queen, was standing by. Now she put her hand on his arm and smiled and said:

““He is only a lad. Let him live. And would he not be a good gift for our baby?’

“Your father thought a moment, then looked at your mother and smiled.

““Soft heart!’ he said gently to her; then to Thorkel, ‘Well, let him go, Thorkel!’

“Then he turned to me again, frowning.

„Vzal jsem pět velkých zlatých náramků z naší pokladnice a dal mu je.

„Oči starce se nad těmito věcmi doširoka otevřely a zároveň se smál.

„Ať mi Odin pošle takové hosty každou zimu!“ řekl.

„Brzo ráno druhého dne jsme si se svým hostitelem potřásl rukou, nasedli na ‚Vlnolet‘ a odpluli.

„Kam pojedeme?“ ptali se mí muži.

„Ať rozhodnou bohové,“ řekl jsem a vymrštil své kopí.

„Když spadlo na palubu, ukázalo nahoru po pobřeží, tak jsem zamířil tím směrem. To je ten nejlepší způsob rozhodování, protože kopí vždycky někam ukáže, a jedno je stejně dobré jako druhé. Tenkrát nás nasměrovalo na lodi tvého otce. Přiblížili se a bojovali s námi. Zabili mé muže a potopili mou loď a vyvlekli mě jako vězně. Byli tři proti jednomu, jinak by z našich rukou okusili něco hořkého. Přivedli mě před krále Halfdana.

„Tady,“ řekli, „je ničema, který drancuje naše pobřeží. Potopili jsme jeho loď a jeho muže utopili, ale jeho ti předvádíme.“

„Vikingský lupič?“ řekl král a zamračil se na mě.

„Pohodil jsem hlavou a zasmál se.

„Ano. A trvalo to tobě i všem tvým špiclům rok, než jsi mě chytil.“

„Král se zamračil ještě víc.

„Ještě je drzý?“ řekl. „Tak, zloději musí zemřít. Odved' ho, Thorkele, a nech ho okusit svůj meč.“

„Tvá matka, královna, stála vedle. Položila ruku na jeho rameno, usmála se a řekla:

„Je to teprve mladík. Nech ho žít. A nebyl by to dobrý dar pro naše děťátko?“

„Tvůj otec chvíli přemýšlel, pak se podíval na tvou matku a usmál se.

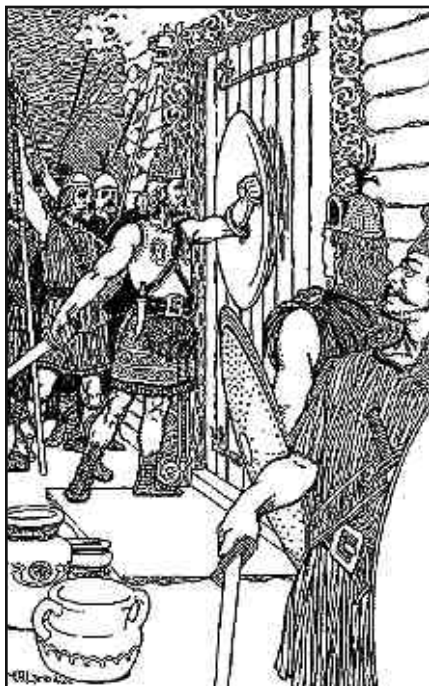
„Měkké srdce!“ řekl jí laskavě. Pak řekl Thorkelovi : „Dobře, nech ho jít, Thorkeli!“

„Pak se, zamračený, znovu ke mně obrátil.

“But, young sharp-tongue, now that we have caught you we will put you into a trap that you cannot get out of. Weld an iron collar on his neck.’

“So I lived and now am your tooth thrall. Well, it is the luck of war. But by the chair of Odin, I kept my vow!”

“Yes!” cried Harald, jumping to his feet. “And had a joke into the bargain. Ah! Some time I will make a brave vow like that.”

¹ See note about drinking-horns on page 210.

² See note about feast hall on page 212.

„Ale, mladý ostrý jazyku, teď když jsme tě chytili, dáme tě do pasti, ze které nemůžeš utéct. Přivař mu ke krku železný límec.“

„Tak jsem přežil a teď jsem tvůj otrok zubu. Ano, to je štěstí války. Ale, při trůnu Odina, svou přísahu jsem splnil!“

„Ano,“ zvolal Harald a vyskočil na nohy. „A užil si přitom legraci. Ach! Jednou takovou odvážnou přísahu udělám.“

¹ viz poznámku o nápojových rozích na straně 211.

² viz poznámku o hodovní síni na straně 213.